

DIDŽIŲJU XX AMŽIAUS RASYTOJU CHINUA ACHEBE WOODY ALLEN MARGAR
TER GÜNTER GRASS HANIF KUREISHI CLAUDIO MAGRIS GABRIEL GARCIA MÁRQUEZ CHINUA ACHEBE ART
ELE NJABULO S. NDEBELA WOODY ALLEN KENZABURO OE AMOS OZ MARGARET ATWOOD SALMAN I
SUSAN SONTAG NADINE GORDIMER PAUL THEROUX MICHEL TOURNIER JOHN UPDIKE CHRISTA WOLF C
LAUREGARET ATWOOD NADINE GORDIMER GÜNTER GRASS HANIF KUREISHI CLAUDIO HANIF KUREISHI
ZZ ARTHUR CLAUDIO MAGRIS MILLER ES'KIA MPHÄHLE GABRIEL GARCIA MÁRQUEZ NJABULO S
ARTHUR MILLER SALMAN RUSHDIE ES'KIA MPHÄHLE JOHN NJABULO S. NDEBELA
S. PAUL THEROUX KENZABURO OE MICHEL TOURNIER JOHN UPDIKE AMOS OZ CHRISTA WOLF CHINUA A
ET ATWOOD SALMAN RUSHDIE NADINE GORDIMER JOSE SARAGAMO GÜNTER GRASS INGO SCHULZ
GABRIEL GARCIA MÁRQUEZ SUSAN SONTAG ARTHUR MILLER PAUL THEROUX Es'KIA MPHÄHLE NJA
S. OZ MICHEL TOURNIER SALMAN RUSHDIE JOSE SARAGAMO INGO SCHULZE JOHN UPDIKE SUSAN SON
R JOHN UPDIKE CHRISTA WOLF CHINUA ACHEBE WOODY ALLEN CHRISTA WOLF MARGARET ATWOOD N
HANIF KUREISHI CLAUDIO MAGRIS GABRIEL GARCIA MÁRQUEZ ARTHUR MILLER Es'KIA MPHÄHLE N ABU
S. OZ SALMAN RUSHDIE JOSE SARAGAMO INGO SCHULZE SUSAN SONTAG PAUL THEROUX MICHEL TOURNIER J
CHINUA ACHEBE WOODY ALLEN MARGARET ATWOOD NADINE GORDIMER GÜNTER GRASS HANIF KUREISHI C
MABROKESZ ARTHUR MILLER ES'KIA MPHÄHLE NJABULO S. NDEBELA KENZABURO OE AMOS OZ SALMAN I
SUSAN SONTAG PAUL THEROUX MICHEL TOURNIER JOHN UPDIKE CHRISTA WOLF CHINUA ACHEBE WOODY
SUDARÉ NADINE GORDIMER

CHINUA ACHEBE

Cukrinis berniukas

A š pastebėjau, kaip to staigaus, impulsyvaus poelgio akimirką jo veide plyksteli įniršis, ir viską supratau. Net ne dėl jo veido išraiškos simboliškumo; ji man pasirodė ganėtinai aiški ir paviršutiniška. Ne. Kas mane pritrenkė – tai jo mirtinas rimtumas.

Tai truko ne ilgiau kaip porą sekundžių. Tieki, kiek užtrunka įgrūsti ranką į cukrinę, pasemti pilną saujų cukraus ir švystelėti pro langą. Kampusas jo smakras tuo momentu pagiežingai persikreipė. Netrukus grimasa ištirpo romioje, miglotoje šypsenoje.

– Och! Kam tu taip padarei?! – šūktelėjo vienas iš jų dviejų, o gal net ir abudu, visai suglumė ir nieko nesuprasdami.

– Tik kad parodyčiau cukrui, jog šiandien aš stipresnis už jį, kad išaušo diena, kai galiu jo įsigyti kiek tinkamas ir, jei tik man patinka, švaistyti jį pavėjui.

Tuodu sugriaudėjo iš juoko. Kletus iš mandagumo prisidėjo prie jų, bet juokėsi gerokai santuriau. Tada šypstelėjau ir aš.

– Tu juokingas, Kletau, – sušvokštė storulis Umera tirėdamas iš smagumo, kad net jo akys blizgejo.

Paskui mes gérēme Kletaus arbatą, kiekvienas gavome po didžiulę duonos rieketę, storai suteptą margarinu.

– Teisingai! – pritarė Umeros draugas, kurio vardo aš nenugirdau. – Cukrau, atsisveikink su savo galva!

– Amen.

– Netrukus ateis ir sviesto eilė, – pasakė Umera. – Prasom atleisti dėl šio netikusio įpročio. – Jis įmerkė duoną į arbatą, užvertė galvą ir apvarvinę stalą susikimšo visą riekę į burną. – Taip aš išmokau valgyti duoną, – iškošė pro dantis žiaumodamas pilna burna. Atlaužė kitą gabaliuką, šķkart visai mažytį, ir išmetė pro langą. – Eik, pasilaibink su cukrumi, ir atsisveikinkit abudu su savo galvomis!

– Amen.

– Nagi, papasakok jiems apie mane ir cukrų, Maikai, – prikibo prie manęs Kletus.

– Na, – pasakiau, – néra čia ką daug pasakoti, nebent kaip mano draugą Kletų ištiko tai, ką mūsų bičiuliai anglai pavadintų rajumo manija. Bet tokia nuosaiki tauta kaip anglai, aišku, negali savo kalboje turėti tikslaus žodžio pavadinti tokiam reiškiniu kaip Kletus ir jo trisdesimt dviejų dantų komplektas.

Sąmojis buvo nenujas, bet Umera ir jo draugas nebuvo jo girdėję, tad abudu prapliupo dar garsiau kvatotis. Ir puiku, nes man visiškai nesinorėjo jiems pasakoti nė vienos tikros istorijos, kurių taip pageidavo Kletus. Juolab kad Umera su draugu, laimė, ir patys nesitvėrė nekantrumu papasakoti savas negandas. Tomis dienomis mes beveik visi buvome tarsi būrelis hipochondrijos apimtų senucių, besivaržančių, kuri iš jų smulkiausiai ir įtikinamiausiai nupasakos savo negalią.

O man šis įprotis atrodė skausmingas, nepakeliamai patetiškas. Aš niekuomet nemokėjau, kaip kai kurie

žmonės (pavyzdži
giamus dalykus.
da, kai – keista –
šovę į galvą taip
cukrų. Vien tik i
kažkuo priminė
tai, kad, sprend
ré tipas, kadais
man gerklėje, i
tų švenčiančia
žmogui, anuo

Kletui cukr

tai, kas gyve

dirbome kart

taigi man tel

nancių prala

taigi negalė

porciją gari

nės. Iš prad

(ypač sriuk

jutau vis m

dieną vis i

jingai aug

nemaitin

nesigilina

anais ilg

London

* Greit
Vaisi

žmonės (pavyzdžiu, Kletus), visa kame įžiūréti tik teigiamus dalykus. Skausmą aš jaučiu ilgiau nei jis, net tada, kai – keista – tas skausmas yra jo. Man net nebūtų šovę į galvą taip absurdiskai atšvēsti savo pergalę prieš cukrų. Vien tik žiūrédamas į tai aš jaučiausi blogai. Tai kažkuo priminė vyrą, siūlantį jums išgerti jo sąskaita už tai, kad, sprendžiant iš rytinii laikraščių pranešimų, mire tipas, kadaise suvedžiojės jo žmoną. Gérimas įstrigtų man gerklėje, nes visas mano gailestis ir panieka atitektų švenčiančiajam, o susižavėjimas – tam galantiškam žmogui, anuomet pelnytai įstačiusiam jam ragus.

Kletui cukrus – ne šiaip sau cukrus. Jam cukrus yra tai, kas gyvenimą daro pakenčiamą. Mes gyvenome ir dirbome kartu pastaruosius aštuoniolika karo mėnesių, taigi man teko iš arti matyti jo kančias ir daugybę žeminiųčių pralaimėjimų. Aš taip ir nesupratau šios manijos, taigi negalejau ir visiškai jos pateisinti. Pietų gaudamas porciją *gari**¹, aš neprāsydavau nei pusryčių, nei vakarienės. Iš pradžių dar kentėjau nuo mésos, žuvies ir druskos (ypač sriuboje) trūkumo, bet antraisiais karo metais tą jutau vis mažiau. O Kletus kiekvieną mielą nepritekliaus dieną vis įnirtingiau kabinosi į arbatą su cukrumi, pavojingai augindamas vis didesnį apetitą dalykui, kuris jo nemaitino. Kaip jis igijo tokį nemūsišką įprotį – į tai aš nesigilinau. Greičiausiai pirmoji piktybinė ląstelė radosi anais ilgais vienišais žiemos vakarais, kai jis dar gyveno Londono Ledbrouk Grouvo juodaodžių kvartaluose.

* Greitai paruošiamas patiekalas: sutarkuoti manijoko šaknivaisių gabaliukai užpilami vandeniu arba išverdami.

Kiti arbatos ir kavos mégéjai, jeigu dar apskritai gaudavo kur nors savo mégstamo gérimo, išmoko gerti jį nesaldintą. Paskui kažkoks nepripažintas genijus dár lengvino jų dalią atradęs, jog net pati juodžiausia kava, pagardinta kokoso riešuto gabaliuku, praranda didžiąjį dalį kartumo.

Šitaip gimė naujas ir visai maistingas *petit déjeuner** patiekalas. O Kletus, pasmerktasis, turėdavo gauti tikro dalyko – kitaip negerdavo nieko. Ar aš sakiau, kad kartais prarasdavau su juo kantrybę? Visko pasitaikydavo. Bet kitais, atlaidesniais, momentais aš veikiau jausdavau jam gailestį, o ne pyktį, nes argi kas nors galėtų nuoširdžiai tvirtinti, jog toji cukraus manija kuo nors iracionalesnė už kitas nūdien paplitusias priklausomybės formas? Ne. Ji net nekélé niekam grėsmės, o to negalėtum pasakyti apie visas kitas.

Vieną dieną jis gržo namo labai gerai nusiteikęs. Kažkoks pažystamas, neseniai gržęs iš užsienio, pardavė jam už tris svarus porą dešimčių saldiklio gabaliukų. Jis pasuko tiesiai į virtuvę kaisti vandens. Tada išsitraukė iš slaptavietės seną skardinę tirpios kavos – arbatos nebeeturėjo, – kuri jau buvo sukietėjusi.

– Nieko čia tokio, – patikino jis mane jau kelintą kartą, nors aš neištariau né žodžio. – Tai nuo drėgmės; kvapas, galima sakyti, nenukentėjės.

Jis pauostė ją, peiliu atlaužė du nedidelius akmens kietumą gabalėlius ir užplikė du puodelius kavos. Atlirkę šį ritualą, atsiloše kédėje palaimingai švytėdamas.

* Pusryčiai (franc.).

As vos galėja
gurušiuose gérime
solių fontanai.
šoko ir paknopi
džiam iš mano
Aš tuo tarpu at
Kai jis sugri
né žodžio. Tik
dej vandens i
kartu pagarg
prausė veida
linktelėjo.
Po to sug
– Gal no
Jis su nes
baliukus. I
mimo prie
– Kad i
nereikė
džiuginti
Jis arb
gyventi
tā išejo
mis už
vėmalu
Jo li
matyt
ejęs n
lovos
Mers

Aš vos galėjau pakęsti saldiklio skonį. Sulig kiekvienu gurkšniu gérimas darési vis klampesnis, burnoje tryško seilių fontanai. Géréme tylédami. Tik staiga Kletus pašoko ir paknopstomis išbέgo į lauką. Vémé ilgai ir, sprendžiant iš mano ausis pasiekiančiu garsu, skausmingai. Aš tuo tarpu atsisakiau minties baigtis gerti savo puodelį.

Kai jis sugržo, pasakiau, kad užjaučiu. Jis neprataré né žodžio. Tik nuéjo tiesiai į savo kambari, pasisémé puodelį vandens ir vel išéjo laukan – skalauti burnos. Keletą kartų pagargaliavęs, likusį vandenį išliejo į sauja ir nusiprausé veidą. Aš dar kartą pareiškiau jam užuojautą, jis linkteléjo.

Po to sugržo prie stalo.

– Gal nori?

Jis su neslepiamu pasidygėjimu atkišo man likusius gabaliukus. Keista, kaip gali išsekinti žmogų vos vienas vėmimo prie puolis.

– Kad ne, aciū. Bet neišmesk jų. Esu tikras, kad tau nereikés toli ieškoti draugų, kuriuos tokia dovana nudžiugintų.

Jis arba nesiklausé, arba tiesiog negaléjo rasti jégų išgyventi su šia bjaurastimi bent minutę ilgiau. Trečią kartą išéjo laukan ir išmeté tabletės ant to paties piktžolėmis užželusio žemės lopinėlio, kuris ką tik sugéré jo vėmalus.

Jo lükesčiai, susiję su tuo bjauriu cukraus pakaitalu, matyt, buvo tokie dideli, kad dabar jis atrodé kone priéjës nervinio išsekimo ribą. Keletą dienų net nekilo iš lovos, néjo nei į darbą direktorate, nei pas savo merginą Mersi, kurią senu papratimu lankydavo kas vakarą.

Trečią dieną aš galutinai praradau kantrybę ir tariau keletą šiurkščių žodžių, kad nevalia pasiduoti kare dėl išlikimo. Pasitelkiau daugmaž tą pačią retoriką, kuria taip garsėjo jo agitacinės laidos.

– Susikišk tą savo karą į subinc! Nusispjaut man ant tavo išlikimo! – drébė jis man.

Vis déltą netrukus jam pagerėjo ir pasidarė gėda dėl savo elgesio. Pykčiu atlégus, aš ir pats émiau dométis, kur būtų galima gauti jam cukraus.

Kitas mano draugas iš direktorato papasakojo, jog maždaug už dešimties mylių gyvena toks tévas Dohertis, kurio žinijoje yra visi rajono *Caritas* humanitarinės pagalbos sandėliai. Tasai draugas, ir pats plačiai žinomas bei gerbiamas katalikas, mane įspéjo, kad tévas Doher-tis, nors yra geras ir dosnus žmogus, retsykiais elgiasi šiek tiek nenuspējamai, ypač pastaruoju metu – kai oro uoste jam į galvą pataikė sviedinio skeveldra.

Mudu su Kletum kitą šeštadienį išsiruošėme į kelionę ir radome tévą Dohertį visai pakenčiamai nusiteikusį, turint galvoje, kad jis pastarąsias šešetą naktį praleido bégiodamas po oro uostą, kraudamas labdaros siuntas visiškoje tamsoje, netylant bombų sprogimams, ir tik apie septintą ryto grjždamas namo porą valandų neramiai nusnūsti. Jis praleido pro ausis mūsų susižavėjimo kupinas pagyras ir kukliai pabrézé tai darantis tik kas antrą savaitę:

– Po šios nakties miegosiu ištisas septynias dienas.

Jo priimamajame trenké džiovinta menke, pieno ir kiaušinių trynių milteliais bei kitais labdaringais kvapais, nuo kurių patalpose paprastai pasidaro nebeįmanoma

kvėpuoti. Tėvas Dohertis pasitrynė akis atžagaria ranka ir pasiteiravo, kuo galis mums padėti. Mums né nespėjus prasižioti, jis mieguistas pakilo nuo stalo ir siektelėjęs didelio termoso, stovinčio ant tuščios knygų lentynos, kurią puošė tik mažytis Nukryžiuotasis, paklausė, ar nenorėtume kavos. Mes atsakėme teigiamai, būdami tikri, kad šioje patalpoje – pačioje *Caritas* širdyje ir citadeleje, kurioje net oras atsiduoda solidžia parama, – jau pats žodis „kava“ reiškia „su cukrumi ir pienu“. Manydamas, kad mums puikiai sekasi su tévu Doherčiu, aš vél grįžau prie mūsų ankstesnio diplomatiško žavėjimo si jo pasiaukojimu ir drąsa, jo nesavanaudiška tarnyste mūsų krašto žmonėmis. Nors plika akimi galėjai matyti, jog viduje jis atmeta bet kokį siekimą jam pataikauti, man atrodé, jog neperdėtos liaupsės (ne meilikavimas) vis dėl to yra ginklas, prieš kurį negali atsilaikyti netgi šventieji. Jis pranyko gretimame kambaryje ir netrukus grijo nešinas trimis neišvaizdžiais išblukusios žydros spalvos plastikiniai puodeliai. Pildamas į juos kavą jis apsiplikė sau ranką ir émė atsiprašinéti, jog nemoka naujotis šiuo senu termosu.

Aš émiau mandagiai siurbčioti iš savojo puodelio, akięs krašteliu stebédamas Kletų. Jis gurkštéléjo mažytį gurksnelį ir negalédamas nuryti laiké burnoje.

– Taigi kuo galéčiau pasitarnauti? – dar kartą paklausé tévas Dohertis, plačiai nusiziovaudamas ir atbula ranka prisdengdamas ne daugiau kaip tik kokius tris ketvirtius burnos.

Aš prabilau pirmas. Mane kankino šienligé, todėl pasiteiravau, ar jis neturi kokių nors antihistamininių vaistų.

— O kaipgi, — atsaké jis, — turiu kaip tik tai, ko jums reikia. Tėvas Džozefas skundžiasi tuo pačiu, taigi aš visą laiką laikau jų šiokią tokią atsargą.

Jis vėl pradingo kitame kambaryme, ir aš tik girdėjau jį murmant: „Šienligé, šienligé, šienligé“, — tarsi ieškotų konkretios knygos lūžtančioje knygų lentynoje, ir stai-ga: „Štai!“ Netrukus jis sugrižo su mažu buteliuku.

— Čia viskas — vokiškai, — pasaké studijuodamas etike-tę primerktomis akimis. — Jūs skaitote vokiškai?

— Ne.

— Aš irgi. Pabandykite gerti po tabletę triskart per die-ną ir žiūrėkite, kaip jausitės.

— Ačiū, téve.

— Kitas! — šūktelėjo jis padrąsinamai.

Kol jis trumpai buvo dingęs paimti tablečių, Kletus įsigudrino susipilti beveik visą kavą iš puoduko sau į burną ir, vikriai kyštelėjės galvą pro langą už nugaros, išspjové viską laukan.

— Nagi, sakykite savo norą! Atminkite, tik vieną no-rą, — paliepė tévas Dohertis, dabar jau visai linksmai.

— Téve, — taré Kletus beveik iškilmingai, — man reikia šiek tiek cukraus.

Visą laiką, kai čia atvykome, nerimavau, kaip jam pa-vyks išsakyti savo prašymą, kokiais žodžiais. Tai išsprū-do jam iš lūpų taip aiškiai ir taip paprastai, kaip nuoga tiesa tiesiai iš sielos gelmių. Aš susižavėjės jį stebėjau, nes žinojau, kad pats niekada nebūčiau taip sugebėjės. Gal ir pats tévas Dohertis nesąmoningai pastūmėjo ji žengti tokį žingsnį, savo didžiadvasiška laikysena su-teikdamas šiai nepatogiai padėčiai išties mitologinį

paprastumą. Na, jeigu kas nors panašaus ir buvo nutikę, tai dabar jis akimirkniu pats sugriové visą ligtolinį pasitikėjimą – tarsi kaprizingas vaikas, kuriam vieni niekai sugriauti stebuklingą smėlio pilį, kurią pats ką tik pastatė. Jis stvérė Kletų už pakarpos ir šaukdamas: „Niekšas! Niekšas!“ – išgrūdo laukan. Tada pasuko prie manęs, bet iki to laiko aš jau buvau suradęs kitą išėjimą ir juo pasinaudojės. Iš įsiūčio jis šūkavo ir dievagojosi trypdamas kojomis kaip pats tikriausias pamičelis. Jis meldé, kad Dievas niekada nepamirštų šio pasityčiojimo iš Šventosios Dvasios malonės iki pat Paskutinio teismo dienos. „Cukraus! Cukraus!! Cukraus!!!“ – stūgavo net iki užkimimo. Cukraus, kai tūkstančiai nekaltų Dievo vaikų kasdien miršta badu negaudami né stiklinės pieno! Pasiekės aukščiausią įniršio tašką, kurio neįmanoma išreikšti jokiais žodžiais, jis išpuolė laukan ir pasileido mums pavymui. Taigi nebeliko nieko kito, tik pabėgti, jo šventiemis prakeiksmams griaudėjant virš mūsų galvų.

Nepratarę né žodžio mes gerą valandą prakiurksojome kryžkelėje mégindami susistabdyti kokią nors pakeleivingą mašiną, kuri parvežtų mus į Amafą. Galų gale vėl sukoreme dešimt mylių, tik dabar – per nepakeliamą kaitrą ir vis baimindamiesi dieninio léktuvų antskrydžio.

Tai štai kokią istoriją Kletus prašé papasakoti mūsų pirmosios arbatėlės proga. Argi aš galējau tai padaryti? Net vertinant retrospekyviai, neįmanoma joje ižvelgti jokios pergalės – tik pralaimėjimą. Ir tokį pralaimėjimų būta ne vieno, o patys bjauriausi dar laukė ateityje.

Netrukus po to nuotygio su tévu Doherčiu Užsienio reikalų skyrius pasiunté mane „su misija“. Nors toji misija buvo visai menka – į čia pat esančią portugalų Šv. Tomo salą – ir tetruko savaitę, aš vis vien nesitvériau džiaugsmu, nes užsienis vis délto yra užsienis, o aš nuo pat karo pradžios nebuval né kojos iškélęs iš Biafros. Tačiau ši misija ne tik sumenkino mane bendradarbių akyse, bet ir reišké, kad neturésiu galimybés pasimégauti šlovingu sugrįžimu, nes per tokj trumpą laiką būsiu tiesiog nepajėgus apsirūpinti tais kukliais patogumais, kurie pas mus staiga tapo kone aukštos padėties ir gero gyvenimo simboliais: muilu, rankšluosčiais, skutimosi peiliukais ir panašiai.

Ir vis délto, likus dienai iki išvažiavimo, pas mane su prašymais susirinko ganétinai apsti ir marga publika: artimi ir ne tokie artimi draugai, paprasti pažystami, visiškai svetimi žmonés ir netgi beveik priešai. Tokie susirinkimai pas mus buvo tapę kone šventiniu ritualu, kurio senoviné prasmé glüdi giliai kolektyvinéje sąmonéje. Kai kam nusišypsojo laimé išvažiuoti su misija į beveik mitinį pasaulį, seniai nebeegzistuojančių paprastam mirtingajam, kuriame viešpatauja prekių gausa ir gyventi yra sau-gu. Ir kiekvienas ateina pas jį su savo prašymu. Ir į kiekvieną pageidavimą jis atsako vienodai:

– Aš, žinoma, paméginsiu, bet...

– Taip taip, žinoma, bet tu nors pamégink... – jokios vilties, jokio įsipareigojimo, jokių pažadų.

Pasitaikydavo itin rimtų užsakymų. Tokiems žodžiai būdavo nereikalingi. Tik lapelis su prisegtu „valiutos“ banknotu. Kai kurie norėjo druskos, apie kurią negalejo

būti nė kalbos, – dėl josios svorio. Daugelis norėjo apatinį drabužių sau ir savo merginoms, o kažkoks niekšas netgi užsisakė kontraceptikų, kurie – aš jam taip ir pasakiau – greičiausiai buvo reikalingi jo biuro (panašiai kaip šeimos) reikalams planuoti. Publiką ši mano pastaba pralinksmino. Aš smagiai bėginėjau pirmyn atgal po kambarį, o ant mano bloknoto buvo parašyta: „Atminkite, tik vienas noras!“

Taip, atejo ir priešu. Pavyzdžiui, storulis kaimynas, buvęs protestantų kunigas, pašalintas iš dvasininkų luomo už kažkokius nusižengimus. Šis pasipūtęs asilas karos pradžioje turėjo įsitaisęs šiltą vietelę – kontroliuoti ir skirstyti deficitines prekes, importuotas vyriausybės (ypač gaminius moterims). Jis atejo, kaip Nikodemas, kai aš jau ruošiausi gulti. Iki tol net nebūčiau pagalvojęs, kad mes jam apskritai egzistuojam. Bet štai jis jėjo linguodamas, kaip emyras ant arklio, visas dvokiantis *Erinmore* tabaku. Pasiteiravo, ar negalėčiau nupirkti du butelius speciaus tepalo jo žiliems plaukams dažyti, ir ištiesė penkių dolerių banknotą. Šitas bjaurybė kartą pasiūlé mano merginai, nuėjusiai įteiki pareiškimo liemenukui įsigyti, praleisti su juo savaitgalį kažkokiam užkampio kaime!

Šv. Tomo saloje, kasdien susilaikydamas nuo pietų, aš sugebėjau per savaitę iš savo niekingų dienpinigių susitaupytį užtektinai valiutos, kad galėčiau nusipirkti keletą dalykų, tarp jų ir vaistų (nes per mūsų skubotą atsiatraukimą pamiršau buteliuką, kurį man buvo davęs tévas Dohertis). Kletui – tai teiké man patį didžiausią džiaugsmą – nupirkau déžutę *Lipton* arbatos ir du pakelius cukraus po pusę svaro. Įsivaizduokite, koks buvo mano

pasipiktinimas, kai vienas pakelis iš manęs buvo pavogtas oro uoste, vos akimirką nusisukus nuo savo bagažo pasienio kontrolės poste. Galbūt jei tas pakelis nebūtu pavogtas, Kletus būtų išvengęs žeminančio pralaimėjimo, kurį jam buvo parengęs cukrus.

Tą pačią dieną, kai grįžau iš salos, į svečius pas jį (ir mane) užsuko Mersi. Aš turėjau jai dovaną gabalėlį *Lux* muilo ir tūbelę rankų kremo. Ją apémé ekstaze.

— Gal norétum arbatos? — paklausė Kletus.

— O taip, — atsakė ji tuo švelniu, murkiančiu balsu. —

Tu turi arbatos? Tai puiku! Ir turi cukraus?! Nuostabu! Nuostabu! Duok ir man keletą gabaliukų.

Pačios pradžios aš nemačiau, bet, man rodos, ji kyštėjo ranką į cukraus pakelį ir paémusi keletą gabaliukų ketino įsidėti į rankinę. Kletus paleido iš rankų virdulį su karštu vandeniu, kurį tuo metu nešė, ir prišoko prie jos. *Tai* aš jau mačiau aiškiai. Iš pradžių ji tikriausiai pamanė, kad tai bus koks groteskiškas pokštas. O aš žinojau, kad tai visai ne juokai, ir tą sekundę labai nedaug trūko, kad būčiau émęs jo neapkęsti. Jis sugriebė jos ranką, kurioje buvo cukrus, ir sukandęs dantis puolė ją atgniaužinėti.

— Kletau, baik juokus! — sušukau aš.

— Papūsk į dūdą, — atsakė jis. — Mane jau vemi verčia nuo šitų grabių mergelių.

— Atstok nuo manęs! — suriko ji.

Pykčio ir gédos ašaros pasipylė jai iš akių. Kažkaip jai pavyko išsilaisvinti iš jo gniaužtų. Ji žengė žingsnį atatupsta ir sviedė visą cukrų tiesiai jam į veidą, paskui stvérė rankinę ir pasikükčiodama išbėgo lauk. Parpuolęs ant

kelių, jis gabaliuk

— Semai Užkaisk jis dar

laikus, privala

— Mo pasakia

— Ec kas ta

Anu kaktos tą išgi

pultų — Ir negai

reta persis buva

— P sukd tik b

— H bėja goja

cukri —

jau

kelių, jis godžiai surinko visą cukrų – gal kokį pustuzinių gabaliukų – nuo žemės.

– Semai! – šūktelėjo Kletus patarnaujančiam berniukui. – Užkaisk mums dar vandens. – Paskui, atsigrėžęs į mane, jis dar kartą pakartojo savo prašymą. Prisiminus anuos laikus, jo akys spindėdavo kaip pamšėlio. – Maikai, tu privalai jiems papasakoti apie mano kovą su cukrumi.

– Mokykloje jis buvo vadinas Cukriniu Berniuku, – pasakiau aš išsisukinėdamas.

– Ech, Maikai, ne kažin koks iš tavęs pasakotojas. Ir kas tave rekomendavo Propagandos direktoratui?

Anuodu nusijuokė. Prakaito lašeliai ištryško jam ant kaktos. Jি mušė karštis. Degdamas noru visa tai dar kartą išgirsti, net maldauti pradėjo. Visai nedaug trūko, kad pultų ant kelių, dėdamasis kone šventuoju kankiniu.

– Ir jis neteko savo merginos, – pridūriau aš, šysk jau negailestingai. – Tikra tiesa, dėl cukraus jis neteko kaip reta šaunios, padorios panelės – taip sunku buvo jam persiskirti su kokiu pustuziniu cukraus gabaliukų, kurių buvau parvežęs jam dovanų.

– Pats žinai, kad tai netiesa, – atšovė jis staigiai pasukdamas į mane. – Šauni mergina, iš tiesų! Mersi buvo tik begėdė grabalė, kaip ir jos visos.

– Kaip ir mes visi. Man tik keista, kaip tu to nepastebėjai per visus tuos mėnesius, kol draugavai su ja ir miegojai su ja. Ir tik tada, kai parvežiau tą nelemtą pakeli cukraus, tau atsivérė akys.

– Mes jau girdėjome, kad jo parvežei *tu*, Maikai. Tu jau sakei. Bet ne tai esmė...

– Tai kas tada esmė?

Aš susigriebiau, kaip kvailai ir lengvai – netgi dabar – mes pasiduodame šiemis ūmiems, nepamatuoitems kan-dumo proveržiams, visai kaip anais nevilties laikais, kai vienas neatsargus piktas žodis galėdavo išskelti nuožmų karą net ir tarp dviejų taiką vertinančių draugų. Taigi aš pasistengiau išgelbėti padėti nuleisdamas viską juokais, nors neatsispypriaus pagundai dar kartą patraukti Kletų per dantjį:

– Kai Kletus bus pasirengęs vesti, – pasakiau, – bus sukurta priesaka specialiai jam. „Ir dalysiuos su tavimi visomis žemės dovanomis, išskyrus nebent *Tate and Lyle* produkciją.“ Esu tikras, kad tévas Dohertis, jei kada nors dar bus įleistas į šalį, tai supras.

Umera ir jo draugas vél nusijuoké.